

ZBIGNIEW CELKA, KAROL LATOWSKI, ALICJA SZYMCZAK,
KRYSTYNA WAWRZYŃIAK

Zakład Taksonomii Roślin – Instytut Biologii Środowiska
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ZMIANY WE FLORZE SEGETALNEJ GMINY BOREK WLKP.
(OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
POJEZIERZE KRZYWIŃSKO-OSIECKIE)*

Changes in segetal flora of the Borek Wlkp. district
(Protected Landscape Area of Krzywińsko-Osieckie Lakeland)

ABSTRAKT: W pracy przedstawiono wyniki badań porównawczych nad składem florystycznym chwastów segetalnych z terenu gminy Borek Wlkp. Badania terenowe prowadzono w latach 1982–83 oraz w 2001 i 2005 r. Badania podjęto w związku z częstym pojawianiem się w przedmiotowej literaturze informacji o dynamicznych przemianach we florze chwastów polnych. W obydwu okresach stwierdzono łącznie 190 gatunków (odpowiednio 136 i 159 gatunków). Sumaryczny przyrost o 23 gatunki chwastów w II okresie badań przynajmniej częściowo jest skorelowany ze zmianą struktury zasiewów oraz zwiększoną liczbą wykonanych analiz. Wykazane w okresie 20 lat dynamiczne zmiany obejmują pojawienie się 54 chwastów nowych przy jednoczesnym ubytku 31 gatunków. Zmiany te dotyczą jednak wyłącznie gatunków sporadycznie obserwowanych (bardzo rzadkich i rzadkich). Główne zachwaszczanie pól uprawnych badanego terenu tworzą gatunki często notowane, a jednocześnie wspólne. Wzbogaciły florę segetalną m.in. *Aethusa cynapium* L., *Anthriscus caucalis* M. Bieb., *Arnoseris minima* (L.) Schweigg. & Körte, *Avena fatua* L., *Bromus carinatus* Hook. & Arn., *Camelina microcarpa* Andr., *Filago minima* (Sm.) Fr., *Oxalis fontana* Bunge. Natomiast nie potwierdzono obecnie występowania m.in.: *Alopecurus myosuroides* Huds., *Fumaria vailantii* Loisel., *Geranium dissectum* L., *Ornithogalum umbellatum* L., *Ranunculus arvensis* L., *R. sardous* Crantz.

słowa kluczowe – key words:

flora segetalna – *segetal flora*, zmiany – *changes*, Wielkopolska – *Great Poland*, obszar chroniony – *protected area*

WSTĘP

Problem przekształceń flory i roślinności segetalnej jest w literaturze przedmiotu często podnoszony, czego dowodzą monograficzne zestawienia opublikowanych prac autorstwa J a c k o w i a k a i L a t o w s k i e g o (4) oraz L a t o w s k i e g o i J a c k o w i a k a (8, 9), zawierających łącznie 1700 pozycji. Z terenu Wielkopolski

---

* Praca była częściowo realizowana w ramach projektu badawczego KBN nr 3 P04GH07925

antropogenicznymi przeobrażeniami tej specyficznej grupy roślin zajmowali się dotąd Ad a m c z e w s k i i A d a m c z e w s k a - J a z d o n (1), C h m i e l (2), L a t o w s k i i in. (6), P a w l a k (12). Odczuwa się jednak brak badań prowadzonych porównawczo w aspekcie czasowym w odniesieniu do lokalnych obiektów terytorialnych, a położonych na terenach podlegających ochronie prawnej. Stąd też zasadniczym celem niniejszej pracy jest przedstawienie zmian, jakie nastąpiły w składzie flory segetalnej roślin naczyniowych gminy Borek Wlkp. w okresie ostatnich 20 lat.

TEREN BADAŃ I UWAGI METODYCZNE

Gmina Borek Wlkp. w obecnym podziale administracyjnym kraju znajduje się w powiecie gostyńskim (woj. wielkopolskie). W regionalizacji fizyczno-geograficznej położona jest w północno-zachodniej części Wysoczyzny Kaliskiej. W podziale geobotanicznym w tradycyjnym (dedukcyjnym) ujęciu Szafera w obrębie Krainy Wielkopolsko-Kujawskiej, a według indukcyjnego podziału Matuszkiewicza (10) w krainie Południowowielkopolsko-Łużyckiej i w okręgu Wysoczyzny Kaliskiej. Na badanym terenie przeważają gleby brunatne wylugowane, w klasyfikacji glebowo-rolniczej reprezentujące kompleksy żytnie i zbożowo-pastewne (4-7). Spory udział mają gleby kompleksu pszennego dobrego (2), a niewielki – pozostałe. Gmina ma charakter rolniczy; nad lasami (2000 ha) i użytkami zielonymi (600 ha) dominują grunty orne (9200 ha).

Szczegółowe badania nad florą segetalną prowadzono w latach 1982–83 oraz w 2001 i 2005 r. W obydwu okresach sporządzono blisko 300 jednostkowych analiz

Tabela 1

Liczbowy i procentowy rozkład analiz w uprawach
Share of number and percentage composition in crops

I: 1982–1983		Roślina uprawna Cultivated plant	II: 2001, 2005	
%	Liczba analiz Number of analyses		Liczba analiz Number of analyses	%
25,9	35	żyto; rye	31	20,3
-	-	pszenżyto; triticale	16	10,5
12,6	17	pszenica; wheat	28	18,3
5,2	7	jęczmień; barley	6	3,7
1,5	2	owies; oat	-	-
5,9	8	kukurydza; maize	18	11,8
7,4	10	mieszanka zbożowa; cereals	20	13,1
5,9	8	ścierniska; stubble	-	-
7,4	10	burak cukrowy; sugar beet	9	5,9
17,8	24	ziemniak; potato	13	8,5
3,7	5	koniczyna, groch; clover, pea	2	1,3
1,5	2	rzepak; rape	5	3,3
2,2	3	pomidor; tomatoe	-	-
3,0	4	marchew; carrot	5	3,3
100,0	135	Razem; Total	153	100,0

(tzw. zdjęć florystycznych) we wszystkich rodzajach roślin uprawnych (tab. 1). Dla odzwierciedlenia pełnego zakresu zmienności edaficznej posługiwano się mapą glebowo-rolniczą w skali 1:25 000, z której odczytywano typ i kompleks glebowo-rolniczy. Materiał dowodowy w postaci kolekcji zielnikowej złożono w Herbarium Zakładu Taksonomii Roślin (POZ). Nazewnictwo przyjęto za M i r k i e m i in. (11). Wskaźnik podobieństwa florystycznego obliczono wzorem Steinhausza podanym przez P e r k a l a (13). Status geograficzno-historyczny antropofitów przyjęto za Z a j ą c e m (17) i Z a j ą c e m i in. (18), a formy życiowe za Z a r z y c k i m i in. (19).

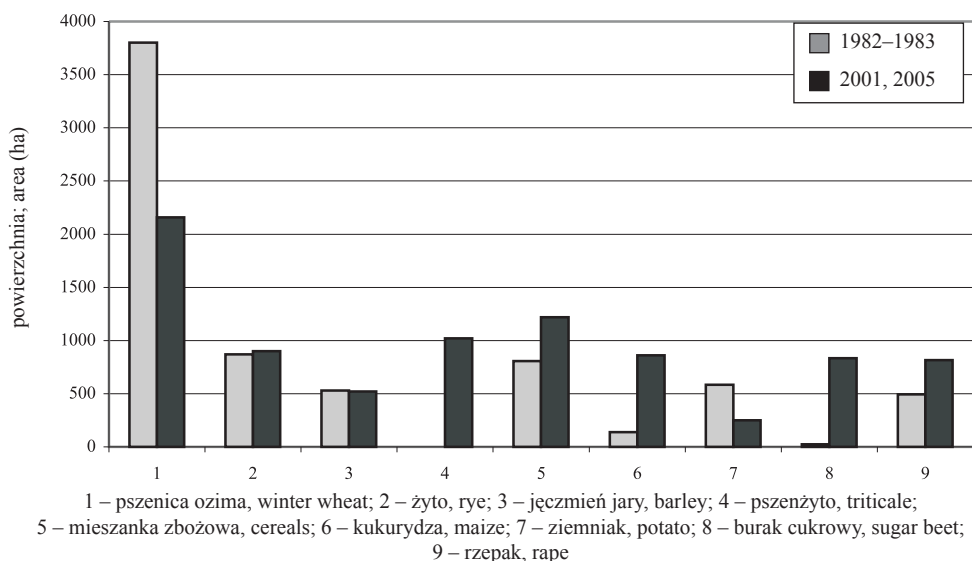
WYNIKI I DYSKUSJA

Połączenie list florystycznych chwastów segetalnych z obydwu badanych okresów umożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej. Zbiorczy wykaz zaopatrzony w szereg danych dotyczących warunków wystąpienia każdego chwastu pozwala opisać zarówno podobieństwa, jak i różnice. Próbę objaśnienia zaistniałych zmian ułatwiają obliczone wskaźniki liczbowe. Ogólna flora segetalna liczy 190 gatunków, z czego w I okresie stwierdzono 136, a w II – 159 gatunków (tab. 2). Znaczącą przewagę zachowały chwasty dla obydwu okresów wspólne, w sumie jest ich 106 gatunków. Oznacza to, że podobieństwo florystyczne, obliczone za pomocą wzoru Steinhausza, wynosi 0,71. Jest więc stosunkowo wysokie, jeśli uwzględnić sygnalizowane z różnych regionów kraju przeobrażenia flory i roślinności segetalnej m.in. przez H o ł d y Ń s k i e g o i in. (3), S z o t k o w s k i e g o (16) czy K o r n a s i a (5). Jednej z ważnych przyczyn stwierdzonych przekształceń flory segetalnej można upatrywać w zmianie struktury zasiewów w obydwu okresach. Okres II zaznaczył się obecnością zasiewów pszenżyta, a także zwiększeniem areалу pszenicy, mieszanek zbożowych, rzepaku i kukurydzy, a jednocześnie wyraźnym zmniejszeniem areálu uprawy ziemniaka (rys. 1). Flora segetalna w porównywanych okresach pod względem składu taksonomicznego rodzin wykazuje stosunkowo niewielkie różnice. Sumaryczny udział procentowy 10 najbogatszych rodzin w obydwu okresach jest

Tabela 2

Częstość występowania gatunków
The frequency of occurrence of species

I: 1982–1983		Liczba stanowisk Number of localities	Klasa częstości Diagnosis of frequency	II: 2001, 2005	
%	Liczba gat. Number of species			Liczba gat. Number of species	%
44,8	61	1–10	rzadki; rare	99	62,3
19,9	27	11–20	rozproszony; scattered	21	13,2
27,2	37	21–50	częsty; frequent	21	13,2
8,1	11	51–117	pospolity; common	18	11,3
100,0	136	Razem; Total		159	100,0

Rys. 1. Porównanie areалу ważniejszych roślin uprawnych w okresach badawczych
Comparison of ackerages of more important cultivated plants in both research periods

niemal jednakowy, podobnie jak sekwencja pięciu pierwszych z nich (tab. 3). Wykazuje również, że udział gatunków w poszczególnych klasach częstości odpowiada znanej prawidłowości – najwięcej jest gatunków rzadkich, a najmniej pospolitych, przy czym liczba gatunków o najniższej frekwencji bardzo wyraźnie się zwiększyła w II okresie badań.

Tabela 3

Rodziny najbogatsze w gatunki
The richest in species families

I: 1982-1983			II: 2001, 2005		
Rodzina Family	Liczba gat. Number of species	%	Rodzina Family	Liczba gat. Number of species	%
<i>Asteraceae</i>	21	15,1	Asteraceae	26	15,9
<i>Brassicaceae</i>	16	12,2	<i>Poaceae</i>	18	11,0
<i>Caryophyllaceae</i>	13	9,4	<i>Brassicaceae</i>	14	9,1
<i>Poaceae</i>	10	7,2	<i>Fabaceae</i>	13	7,9
<i>Fabaceae</i>	10	7,2	<i>Caryophyllaceae</i>	10	6,1
<i>Scrophulariaceae</i>	9	6,5	<i>Polygonaceae</i>	9	6,1
<i>Polygonaceae</i>	7	5,8	<i>Apiaceae</i>	8	4,9
<i>Ranunculaceae</i>	6	4,3	<i>Scrophulariaceae</i>	8	4,9
<i>Papaveraceae</i>	5	3,6	<i>Lamiaceae</i>	6	3,7
<i>Lamiaceae</i>	4	2,9	<i>Rosaceae</i>	6	3,7
Razem; Total	101	74,2	Razem; Total	118	73,3

Interesującym spostrzeżeniem wydaje się być tendencja do wyrównywania się przeciętnej liczby gatunków w grupach upraw, przy jednoczesnym zwiększeniu maksymalnej liczby gatunków w pojedynczych analizach (tab. 4). Jeśli pod tym kątem porównać poszczególne uprawy, to w II okresie poza niewielkim wzrostem przeciętnej liczby gatunków przypadających na 1 analizę ma miejsce większa rozpiętość liczby gatunków (tab. 5).

Tabela 4

Udział chwastów segetalnych w grupach upraw
The participation of segetal weeds in group of crops

I: 1982–1983		Uprawa Crop	II: 2001, 2005	
Średnia liczba gat. w analizie Mean number of species per analysis	Liczba analiz Number of analyses		Liczba analiz Number of analyses	Średnia liczba gat. w analizie Mean number of species per analysis
17,2	71	zboża corn crops	101	18,9
14,8	34	okopowe root plants	22	18,3

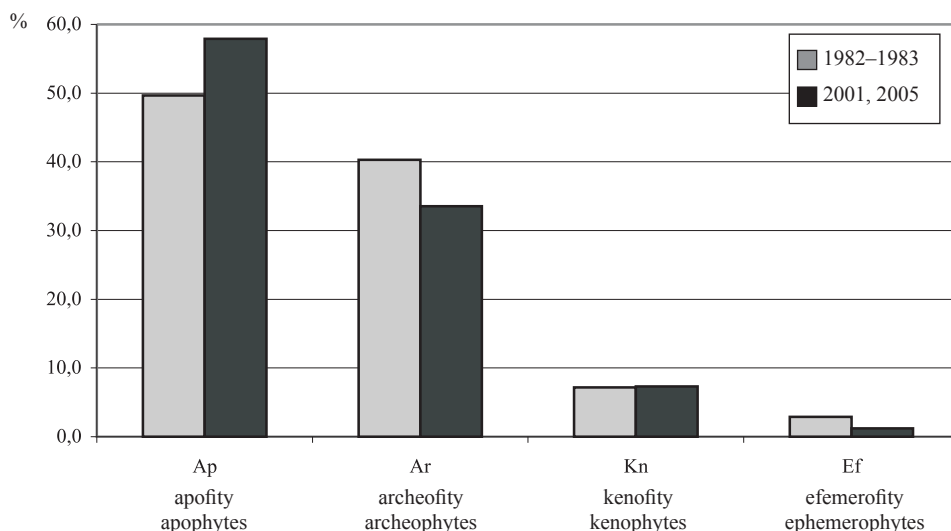
Tabela 5

Liczby gatunków (średnia, minimalna i maksymalna) w uprawach
Numbers of species (mean, minimum, maximum) in crops

I: 1982–1983		Uprawa Crop	II: 2001, 2005	
Średnia liczba gat. (min–max) Mean number of species (min–max)	Liczba analiz Number of analyses		Liczba analiz Number of analyses	Średnia liczba gat. (min–max) Mean number of species (min–max)
18,5 (12–25)	35	żyto; rye	31	21,0 (11–31)
–	–	pszenżyto; triticale	16	24,0 (12–36)
16,5 (12–21)	17	pszenica; wheat	28	19,0 (5–33)
17,0 (14–20)	7	jęczmień; barley	6	13,0 (8–18)
15,5 (14–17)	2	owies; oat	–	–
14,5 (12–17)	8	kukurydza; maize	18	19,0 (13–25)
18,5 (14–23)	10	mieszanka zbożowa cereals	20	17,5 (8–27)
16,5 (12–21)	8	ścierniska; stubble	–	–
13,0 (10–16)	10	burak cukrowy; sugar beet	9	21,0 (15–27)
16,5 (12–21)	24	ziemniak; potato	13	15,5 (7–24)
13,0 (10–16)	5	koniczyna, groch clover, pea	2	18,0 (15–21)
15,0 (13–17)	2	rzepak; rape	5	24,0 (14–34)
16,5 (15–18)	3	pomidor; tomatoe	–	–
13,5 (12–15)	4	marchew; carrot	5	19,0 (15–23)
15,7 (10–25)	135	Razem; Total	153	19,2 (5–36)

Udział rodzimych składników we florze segetalnej gminy Borek Wlkp. względem antropofitów jest zrównoważony, podobnie jak to ma miejsce w innych punktach Wielkopolski, co wykazali L a t o w s k i i in. (6).

W układzie czasowym zwraca uwagę niewielki wzrost ilościowy apofitów, przy jednoczesnym spadku udziału archeofitów i utrzymywaniu się na jednakowym poziomie nowszych nabytków flory – kenofitów (rys. 2).

Rys. 2. Udział grup geograficzno-historycznych we florze segetalnej
The participation of geographical-historical groups in segetal flora

Te syntetyczne wskaźniki nie pokazują zmian w występowaniu konkretnych taksonów. Do interesujących faktów można zaliczyć zwiększenie się udziału chwastów z rodziny traw (z 10 do 18 gatunków), a w tym zaobserwowane pojawienie się na polach ekspansywnego gatunku kenofita – *Bromus carinatus*.

Ustępowanie obcych chwastów segetalnych (antropofitów) obejmuje przede wszystkim archeofity (*Ranunculus arvensis*, *Geranium dissectum*, *Fumaria vailantii* i *Alopecurus myosuroides*). Występowanie tych gatunków w I okresie badań, a zwłaszcza jaskra polnego (*Ranunculus arvensis*), dymnicy drobnokwiatowej (*Fumaria vailantii*) i wyczyńca polnego (*Alopecurus myosuroides*) można wiązać z lokalizacją pól w pobliżu elewatorów zbożowych. Przykładem speirochorycznej i agestochorycznej disseminacji jest zwłaszcza dymnica drobnokwiatowa, którą w tym czasie obserwowano również na terenie stacji kolejowej, bezpośrednio sąsiadującej z wspomnianymi elewatorami zbożowymi.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Zaobserwowane i udokumentowane zmiany w lokalnej florze chwastów segetalnych na terenie gminy Borek Wlkp. w okresie ostatnich 20 lat wskazują na podobne tendencje, jakie mają miejsce w innych regionach kraju. Nie mogą one jednak być wyjaśnione wyłącznie działaniem czynnika antropogenicznego. Wydaje się, że na stan flory segetalnej poza czynnikami agrotechnicznymi nie mały wpływ ma również ogół warunków przyrodniczych, a w tym także właściwości biologiczne i ekologiczne samych chwastów. Informują o tym wyniki badań regionalnych, np. R o l a i R o l a (14) czy lokalnych na powierzchniach stałych, np. S t u p n i c k a - R o d z y n k i e - w i c z i in. (15), mówiące o fluktuacyjnych zmianach ilościowych chwastów, przy braku istotniejszych różnic jakościowych.

Przeprowadzone badania porównawcze pozwalają na sformułowanie następujących wniosków:

1. Zmiany we florze segetalnej są zarówno jakościowe, jak i ilościowe.
2. Jakościowe zmiany odnoszą się wyłącznie do gatunków występujących sporadycznie, natomiast ilościowe dotyczą chwastów rozpowszechnionych i częstych.
3. Do przekształceń flory segetalnej przyczyniła się z pewnością zmiana struktury zasiewów. Prawdopodobnej przyczyny ubytku archeofitów można upatrywać w mechanizmach speirochorycznych i agestochorycznych.

LITERATURA

1. A d a m c z e w s k i K., A d a m c z e w s k a - J a z d o n B.: *Viola arvensis* Murr. – ekspansywny chwast w uprawach rolniczych. Zesz. Nauk. AT-R Bydgoszcz, Rolnictwo, 1996, **196(38)**: 245-255.
2. C h m i e l J.: Dynamika flory segetalnej wschodniej części Pojezierza Gnieźnieńskiego. Acta Univ. Lodz., Folia Bot., 1998, **13**: 83-92.
3. H o ł d y ń s k i Cz., K o r n i a k T., P o l a k o w s k i B.: Zmiany flory segetalnej zbóż ozimych w północno-wschodniej Polsce na przykładzie wybranych gatunków chwastów. IUNG Puławy, 1987, 48-57.
4. J a c k o w i a k B., L a t o w s k i K.: Rozmieszczenie, ekologia i biologia chwastów segetalnych. Bibliografia polskich prac do roku 1995. Prace Zakładu Taksonomii Roślin UAM w Poznaniu, 1996, **5**: 1-112.
5. K o r n a ś J.: Zmiany roślinności segetalnej w Gorcach w ostatnich 35 latach. Zesz. Nauk. UJ, Prace Bot., 1987, **15**: 7-26.
6. L a t o w s k i K., S z m a j d a P., Ż u k o w s k i W.: Charakterystyka pól uprawnych Wielkopolski na przykładzie wybranych punktów badawczych. Bad. Fizjogr. Pol. Zach., Ser. B – Botanika, 1979, **31**: 65-88.
7. L a t o w s k i K.: Przemiany składu gatunkowego flory segetalnej Wielkopolski w XX wieku – próba analizy porównawczej. Acta Univ. Lodz., Folia Bot., 1998, **13**: 73-82.
8. L a t o w s k i K., J a c k o w i a k B.: Rozmieszczenie, ekologia i biologia chwastów segetalnych. Bibliografia polskich prac za lata 1996-2000. Prace Zakładu Taksonomii Roślin UAM w Poznaniu, 2001, **11**: 1-92.

9. L a t o w s k i K., J a c k o w i a k B.: Rozmieszczenie, ekologia i biologia chwastów segetalnych. Bibliografia polskich prac za lata 2001-2005. Prace Zakładu Taksonomii Roślin UAM w Poznaniu, 2006, **16**: 1-103.
10. M a t u s z k i e w i c z J. M.: Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski. Prace Geograficzne Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, 1993, **158**: 1-107.
11. M i r e k Z., P i ę k o ś - M i r k o w a H., Z a j ą c A., Z a j ą c M.: Flowering plants and pteridophytes of Poland – a checklist. Biodiversity of Poland. Polish Academy of Sciences, Kraków, 2002, **1**: 1-442.
12. P a w ł a k G.: Ginące i zagrożone gatunki flory segetalnej w Konińskim Okręgu Przemysłowym. Acta Univ. Lodz., Folia Bot., 1998, **13**: 93-100.
13. P e r k a l J.: Matematyka dla przyrodników i rolników. PWN Warszawa, 1967, **2**: 191-211.
14. R o ł a J., R o ł a H.: Dynamika zachwaszczenia zbóż ozimych na 4 kompleksach glebowych Dolnego Śląska w latach 1980-1990. Zesz. AR Kraków, 1992, Sesja Naukowa 33, **261**: 49-59.
15. S t u p n i c k a - R o d z y n k i e w i c z E., Ł a b z a T., H o c h ó ł T.: Zmiany w zachwaszczeniu roślin uprawnych na powierzchniach stałych na glebie kompleksu żytniego słabego. Zesz. Nauk. AR Kraków, 1987, Sesja Naukowa 19, **216**: 37-47.
16. S z o t k o w s k i P.: Zmiany we florze i zachwaszczeniu pól na południowym obszarze Śląska Opolskiego po 11 latach. Opolskie Tow. Przyj. Nauk, Zesz. Przyr., 1989, ss. 226.
17. Z a j ą c A.: Pochodzenie archeofitów występujących w Polsce. Rozprawy habilitacyjne UJ Kraków, 1979, 29.
18. Z a j ą c A., Z a j ą c M., T o k a r s k a - G u z i k B.: Kenophytes in the flora of Poland: list, status and origin. W: Synanthropization of plant cover in new Polish research; red.: J.B. Faliński, W. Adamowski, B. Jackowiak, Phytocoenosis, Vol. 10 (N.S.), Suppl. Cartogr. Geobot., 1998, **9**: 107-116.
19. Z a r z y c k i K., T r z c i ń s k a - T a c i k H., R ó ż a ń s k i W., S z e ł ą g Z., W o ł e k J., K o r z e n i a k U.: Ecological indicator values of vascular plants of Poland. Biodiversity of Poland. Polish Academy of Sciences, Kraków, 2002, **2**: 1-183.

CHANGES IN SEGETAL FLORA OF BOREK WLKP. DISTRICT (PROTECTED LANDSCAPE
AREA OF KRZYWIŃSKO-OSIECKIE LAKELAND)

Summary

Results of comparative studies on floristic composition of segetal weeds on the area of Borek Wielkopolski are presented. Fields studies were carried out in 1982–83 and in 2001 and 2005. The studies were undertaken due to frequent signals in the literature on dynamic transformations in the flora of field weeds. In both periods, 190 species (136 and 159 species respectively) were found. The total increase by 23 weed species in the second period of the research studies is at last partially correlated with changes that took place in the sowing structure and with an increased number of performed analyses. The dynamic changes in the period of 20 years include appearance of 54 new weeds with a simultaneous disappearance of 31 previously recorded species. However, the latter changes refer only to species sporadically observed (very rare and rare ones). The main weed infestation of agricultural fields in the studied area covered common weeds, that sometimes occur jointly. The flora has been enriched among others by: *Aethusa cynapium*, *Anthriscus caucalis*, *Arnoseris minima*, *Avena fatua*, *Bromus carinatus*, *Camelina microcarpa*, *Filago minima*, *Oxalis fontana*. On the other hand, the following, among others, weed species have not been confirmed: *Alopecurus myosuroides*, *Fumaria vailantii*, *Geranium dissectum*,

Praca wpłynęła do Redakcji 17 VIII 2006 r.